

EXCURSIE PE UN COVOR

de Christian Maurer

Data premierei : 3 octombrie 1975.
Regia : CHRISTIAN MAURER. Scenografia : MARIA BODOR.

Distribuția : KURT CONRADT (Tatt) ; BEATRICE GUTT (Mamm) ; KARIN FRONIUS (Mela) ; KARL-HEINZ MAURER (Gangi) ; HEIDRUN KANTZEL (Medi) ; HEINRICH MILDNER (Doamna Franczycek) ; FRANZ PORSCHE (Profesorul) ; KATHRIN MULLER (Psi).

Afișul secției germane a teatrului din Sibiu a anunțat deschiderea stagiunii cu o nouă piesă de Christian Maurer. Pentru a doua oară, cunoscutul actor sibian se înfățișează publicului în calitate de dramaturg. Cu doi, trei ani în urmă, piesa sa de debut, *La Paloma*, și-a câștigat o rapidă popularitate locală, făcând loc unei sigure și constante simpatii din partea publicului german. Anul trecut, *La Paloma* a fost distinsă cu un premiu de dramaturgie al Uniunii Scriitorilor.

Om de teatru, Christian Maurer știe bine că una dintre cheile succesului este să te faci cât mai lesne înțeles. Credincios acestui principiu, autorul alege și pentru a doua sa scriere, intitulată *Excursie pe un covor* sau *Natură moartă cu suc de morcovi*, calea cea mai directă și mai accesibilă : gluma și risul.

Structurată ca o partitură ușoară, de divertisment, noua lucrare invită publicul să urmărească, într-o acțiune simplă, firească, asemeni întâmplărilor de fiecare zi, efectele hazlii ale unor slăbiciuni omenești — erare humanum est —, ale unor greșeli care nu ating zonele adânci ale conștiinței, dar pot, la un moment dat, învenina viața, tulbura liniștea și pacea unei familii. Printre glume și persiflări la adresa preocupărilor mărunte, a orizontului meschin, a automatismelor cotidiene, se pot distinge utile accente critice împotriva unor mentalități retrograde, a claustrării omului în vatra lui mic-burgheză.

Obligat, prin ieșirea la pensie, la o existență plată și monotonă, un adevărat arest la domiciliu, un tată de familie intenționează, într-o zi, să evadeze, să facă un gest activ

și „eroic“ : o excursie, cu toată familia, pe munte. Pregătit în toate amănuntele, cu mult zel și cu multă agitație, planul excursiei eșuează lamentabil. Ocupate pînă peste cap cu propriile lor probleme tinerești, încurcate în complicate aventuri sentimentale, cele două tinere vîlstare ale familiei nu-l înțeleg pe „Tatt“ și nu vor să-l urmeze sus, pe munte. Excursia se va converti într-o banală și amăruie petrecere, cu bere și cîrnați, pe covorul din odaie. Absorbit, o viață întreagă, numai de problemele de serviciu, „Tatt“ s-a înstrăinat de familie, de copii, plătind acum dobinda amară a datoriei familiale neonorate la timp.

Din ilara pățanie a lui „Tatt“ și a lui „Mamm“, din ciocnirile lor dulci-amăruie cu realitatea, spectatorul desprinde cu ușurință intențiile acestei comedii : îmbinarea tuturor laturilor vieții și existenței, îngemănarea organică a interesului social cu cel intim, familial etc.

Subiectul minor și banal i-a servit autorului drept pretext pentru o comedie plină de viață și de adevăr, cu o morală discretă, adresată părinților care nu prea înțeleg dreptul la libertate al copiilor, fie răsfațându-i prea mult, fie neglijându-le-o total. Bun cunoscător al mediului descris, minuind cu îndemnare mijloacele scenei, Christian Maurer conferă, prin autenticitatea unor personaje, viabilitate și farmec acțiunii, îmbinînd șarja cu duhul blîndeții.

Excursie pe un covor nu are un conflict unitar ; piesa se constituie, mai curînd, epic, într-o suită de 18 secvențe comice, legate de biografia fiecărui personaj. Dacă autorul nu merge prea departe cu incisivitatea satirică, trebuie să admitem că nici nu și-a propus-o. El s-a lăsat tentat de crearea unei partituri, pur și simplu, deconectante, înserisă în registrul farsei lirice. S-a sprijinit, în intenția sa, pe o seamă de peripeții, pe o suită de combinații și coincidențe, pe răsturnări de situații, pe un dialog plin de haz, care alternează, în trei dialecte germanice, expresii plastice, populare. Suclețenia dialogului, consistența comică a replicilor stîrnesc risul în cascade.

Se rîde copios și se aplaudă mult pentru că montarea, la rîndul ei, e simplă și sinceră. Încumetîndu-se să-și pună singur piesa în scenă, autorul-regizor Christian Maurer a evitat orice artificiu scenic, ca și soluțiile inedite și complicate. În limitele unei transcrieri scenice de bună inspirație tradițională, el s-a rezumat să simfonizeze spectacolul în cheia simplității realiste, adevăte textului. E o reprezentare minuțios și atent elaborată, fără îngroșări. Farmecul spectacolului izvorăște din dezvoltarea cursivă și firească a premiselor comice, din reliefaarea expresivă a miezului de viață al piesei, din forța și dinamica replicilor, din „curajul-de-a-fi-vesel“.

Toți actorii s-au angajat să reliefeze polemic, cu vigoare, particularitatea mediului și specificitatea climatului. În rolul principal, al lui „Tatt“, capul familiei, Kurt Conradt a jucat

cu efecte ilare sigure, a reliefat, cu multă candoare și sinceritate, obsesiile proaspătului pensionar. Heinrich Mikhner a fost excelent în suculentul său travesti, Doamna Franczycek. Cu haz irezistibil, cu gesturi grațioase și atitudini de fetiță răsfățată care clipește candid din pleoape, masivul actor a dezvăluit, într-o imagine pitorească, fixațiile vecinei care nu știe altceva decât să-și sicie pînă la exasperare semenii, povestind și repovestind, mereu și mereu, aceeași parabolă. Bcatrice Gutt a făcut față rolului, destul de ingrăt, al mamei, docilă și terorizată de treburile mărunte ale casei, de cumpărăturile pentru prînz și cină, de efuziunile ridicole ale bărbatului și de „trădările” copiilor. Rolul umilei mătuși mute. Mela, aciuată pe lingă casă, care-și exprimă refulările în pictură (și care, totuși, la un moment dat, începe, singură în casă, să vorbească, pentru a afirma mesajul autorului), a fost susținut de Karin Fronius, cu discretă concentrare, cu umor delicat. Din rîndul tinerii generații — mai palid eonturată, însă,

decît generația vîrstnică, în descrierea căreia autorul s-a arătat mult mai generos — am reținut chipul zvăpăiat, cînd timid, cînd obraznic, al adolescentului Gangi, cu aere semete de bărbat, pe care Karlheinz Maurer l-a întruchipat cu temperament și vioiciune, cu veselă participare și dezinvoltură, și pe acela al flusturaticii lui surori, Medi (un rol mai schematic), în care Heidrun Kaintzel ne-a demonstrat disponibilitățile ei pentru comedie. O pată de culoare vie a realizat Kathrin Müller, în schița unei lunatice „pipite”. În rolul cel mai slab și mai nefericit al piesei, Profesorul, actorul Franz Porsche n-a prea avut ce face, decît să-și etaleze cîstit și corect prezența.

Scenografa Maria Bodor a înfățișat și ea, limpede și frumos, modul de viață și gustul (mai precis, lipsa de gust) a locatarilor — cu naturi moarte cu... morcovi și cu tapete înflorate...

Valeria Ducea

TURNEE ÎN CAPITALĂ

**Teatrul Maghiar de
Stat din Sf. Gheorghe**

■ DUBLU SAU NIMIC, VIEȚILE ACELEA DOUĂ SAU NICI UNA

de Illyes Gyula

Un călător poposește la un han de țară : e Păpușarul, unul din aceia care potrivesc vorbele și faptele ființelor de cîlți și pînză, putînd să aducă, pentru cîteva clipe, fericirea. E un „creator” de viață. Dar la han îl așteaptă Moartea, cu înfățișarea unui enorm, masiv „killer”, îmbrăcat în catifea neagră, ea hornarii, și tot ea ei, cu un fel de halbți-lindru (alb) pe cap. Moartea vrea să-l ia imediat pe Păpușar, care se dă prins, resemnat, dar Hangiul îi demonstrează că mai are ceva de făcut, constructiv, pe lumea aceasta. Se stabilește, astfel, un tîrg : dacă în aceeași noapte, cît timp Moartea va bea patru carafe de vin, Păpușarul nu-și va do-

Data turneului : 20 octombrie 1975.

Regia : SEPRÜDI KISS ATTILA.

Decoruri și costume : KEMENY ARPAD.

Distribuția : ZSOLDOS ARPAD (Păpușarul) ; DOBOS IMRE (Hangiul) ; TECSY SANDOR (Moartea-Mercenar) ; MOLNAR GIZELLA (Martha) ; GYÖRY ANDRAS (Janos) ; DOLNOKI ZSOKA (Viola) ; DARVAS LASZLO (Menyhert) ; PETERFFY LAJOS (Peter) ; D. VASARHELYI KATALIN (Eszter) ; CSERGÜFFY LASZLO (Mate) ; KUDELASZ ILDIKO (Suzana) ; KRIZSOVANSZKY SZIDONIA (Vecina) ; KÖMIVES MIHALY (Vinătorul).

vedi eficiența în rezolvarea unei îndelung dospite și aspre gilcevi interfamiliale, el va trebui să-și dea viața. Pariul prinde înfățișări concrete, două familii de țărani, învrăjbite, se ciocnesc din cauza unei aparente chestiuni de înșurătoare-măritis, în realitate fiind vorba de interese bănești și de prejudecăți sociale (în satul împărțit în bogați și săraci). Păpușarul își ia în primire rolul de „conducător al jocului”, de regizor, adică de organizator și coordonator de „destine” — de data aceasta, ale unor ființe umane, în carne și oase —, capabil să intervină în diferite faze ale conflictului și să influențeze evoluția lucrurilor, în sens moral. Totuși, în ciuda luptei sale îndrîjite, pe viață și pe moarte tocmai, Păpușarul e nevoit să se recunoască învins, să cedeze : lăcomia, pizma, ura, încăpăținarea prostească, subjugarea feudală a femeii și a